

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer
csütörtökön és vasárnap.

Á r a :
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . 1 ft. 50 kr.

A szerkesztő szállása:
Szinház-utca 404. szám.

NEMERÉ.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 4 kr.
(1—10 sornyi hirdetés ára
mindig 40 kr.) — Bélyegdíj
minden ígatáskor 30 kr. —
Nagyobb hirdetéseknél alku
szerint. — Hirdetések fölvé-
tetnek a szerkesztőségénél.

Brassó, feb. 3-án.

Ujból foglalkoznunk kell a román activisták és passivisták politikájával, mert felette sok tisztázni való van még e téren, a mint a „Keletnek“ f. évi 22-ik számában megjelent cikk is mutatja.

A „Keletet“ erdélyrészi Deákparti tekintélyek alapították; programjában kimondta, utóbb is többször ismételte, hogy az Ausztriával kötött kiegyezésen kívül egyebekben nem köti magát párt szempontokhoz. Ezen program határain belül, komolyan és hazafiasan van szerkesztve.

Ezt előre bocsátottuk azért, hogy ne vegye ellenséges indulatnak, ha kimondjuk, hogy román polgártársaink politikai mozgalmainak megítélésében vagy adatai, vagy kiindulási pontja hibásak.

Említhetnénk több példát eddigi nyilatkozataiból; de most bőven elég lesz fent megjelölt cikkének szemügyre vétele.

Az egész cikkből úgy látszik, hogy a román activisták iránt legalább is olyan fokú bizalmatlansággal viseltetik, mint a passivisták iránt. Azt mondja, hogy az activistáknak nincs programjuk, nincs pártvezérük; nem tudhatók céljaik, egy szóval „zsákban macskát árulnak.“

Azt kívánja, hogy a románok tartsanak congressust vagy conferentiát; de kiköti, hogy az ép úgy ne tartassék Brassóban, mint Balázsfalván.

Felszólítja az activistákat, hogy mondják meg, kik ők és mit akarnak; mert szerinte az activitás még semmit sem ér, míg nem ösmerjük irányát és céljait.

Ennyiből áll röviden a „Kelet“ cikkének tartalma. Ezen cikknek legfőbb hibája a bizalmatlanság, a melytől örizzen meg isten minket, mert a mellett soha meg nem nyerhetjük a velünk lakó nemzetiségeket és főként a románokat.

A románok legnagyobb panasza ellenünk az, hogy soha sem bízunk bennök teljesen; nem akartuk föltenni, hogy őket is vezethetik tiszta hazafias indokok.

Nem mondom, hogy igazok van; de miután ők hiszik és állítják, ezen véleményt nem táplálnunk, — hanem éppen elenyésztetnünk kell, éppen hazafias indokból.

Köztök voltak erős jellemű elhatározott férfiak, a kik kockázatni merték népszerűségüket, befolyásokat kényelmöket; és megindultak, hogy tette serkentsék nemzetfeleiket, azon néhány millió honpolgárt, a kiket mások önzése, duzzogása vagy korlátoltsága elvont a közhaza munkáitól.

És most előáll egy magyar lap, a „Kelet“, s azt mondja, hogy „egyik tizenkilencz, a másik egy híján húsz“; ezek sem jobbak a többinél. Ez méltánytalanul és tapintatlanul van mondva.

A „Kelet“ nem lát semmit az activitásból, a míg céljait nem tudja. Pedig igen sok van benne. Csak vegye elé a szerdahelyi pontokat és a brassai komiték programját; látni fogja, hogy a legszélsőbb magyar országos pártok nem különböznek annyira egymástól, mint a román activisták és passivisták.

A passivisták credója az, hogy Erdély uniója törvénytelen; következőleg a központi kormány intézkedései és a központi törvényhozás alkotásai nem köteleznek senkit s csak erőhatalom tarthatja fenn érvényüket. Éppen azért óhajtva várnak akárminő eseményt, a mely Magyarország mostani alkotmányát és alkotmányos uton hozott törvényeit megdöntheti.

Az activisták ezzel szemben elismerik és hirdetik, hogy az unió és az alkotmányos törvényhozás minden más alkotása kötelez minden állampolgárt; ők magok is részt akarnak venni az ország politikai működésében; és igényeik valósítását nem várják sem a bécsi centralistikus reactiótól, sem a foederalisticus szláv mozgalmaktól, sem Romániától sem Muszkaországtól; hanem keresik itthon, a törvényes országgyűlésen Pesten.

Ez ki van mondva hirlapi cikkekben és testületi nyilatkozatokban annyiszor és oly világosan, hogy erdőtől nem látja a fát, a ki még

most is az activisták programja után tudakozódik.

Annyiban igaza van a „Keletnek“, hogy a román activisták még nem kötötték le magokat egyik országgyűlési pártnak sem.

De vajon baj-e az, midőn kimondották, hogy csakis azon pártok mellett, az alkotmány keretén belül fogják keresni netaláni nemzeti-igényeiket.

Legyen annyi önzetlensége a „Kelet“ cikkírójának is, mint van az activistá románoknak, hogy első a hazafiság s csak második sorban jó a pártkérdés.

Az, hogy még tudni sem lehet, kik az activisták, és hogy nincs tekintélyes pártvezérük, — igen nagy uri fogás olyan kis lap részéről, mint a „Kelet“.

A brassói és brassóvidéki kezdeményezőket nevéte meghurcolta és hurezolja aprilis óta a magyarországi, romániai s még az ausztriai sajtó is. Ez elörs lehetett volna bemutatásnak. Személyes tiszteletet most ne is várjon a „Kelet“, mert ezek az általa nem ösmerett activisták sokkal inkább el vannak foglalva hazafias céljaik kivételével, mintsem idejük maradna tisztelgésekre.

Maga a „Kelet“ sem jött e világra vele született tekintéllyel; hanem ha van neki tekintélye, azt saját működése által kellett szereznie.

Higye el a „Kelet“, hogy a román activisták már is olyan pártot alkottak, a melylyel mint magyarok és mint hazafiak nemcsak szóba állhatunk, de örömmel foghatunk kezét is birodalmunk jövő nagysága építésére.

A csángó-magyarok ügyében.*)

A képviselőház indítványomat a közoktatásügyérnek oly utasítással adta ki: „hogy az ösztöndíjak adományozásáról“

*) Ezen cikknek átvételére a csángók iránt érdeklődő lapok t. szerkesztőségei hazafiúi tisztelettel kéretnék.
L. A.

TÁRCSA.

Az uszó vendéglőkön.

(Folytatás és vége).

Végtére megváltánk a diszes teremtől, s megnézők az oldalfélt fekvő egyes hálósobákat. Itt már a tetszőleges ürpazarlás megszűnik, s azon elv, egy négyzszeghüvelyt sem hagyni használatlanul, megint előtérbe lép; két két ágy van egymás felett s a felsőhöz mindenütt egy kis mahagonilépésű vezet. A szárazföldi vendéglők ágyai ugyan nagyobbak, — de a mi a tisztaságot, diszt és kényelmet illeti korántsem különbek. A hálósobák ablakai rézrámába foglalt vastag üvegtáblák, s képesek a legzajlóbb hullámcsapásoknak is ellenállni.

A mosdóeszköz porcellán, s a pirosbársóny tophák és szőnyegek itt sem hiányzanak. Mint minden üregében a hajónak, úgy itt is a gőzfűtés kellemetes és mérsékelt melegtől gondoskodik. Az alvósobába távirtd sodronyok nyulnak, s harangjel által bármelyik hajócseléd azonnal idézhető. Könyvtár, nő- és férfifürdők állanak az utasok rendelkezésére.

A női terem s a dohányzószoba megszemlélése után — mely utóbbi a diszt és pompát illetőleg a nagy teremhez méltó, — leszállánk a második kajuttába, hol az utas New-Yorkig csak száz tallért fizet, míg fent a helyek ára százhatvanöt tallér (az árak tökéletes ellátás mellett értendőnek — bornélkül). Különb mint kísérőim megjegyzék, itt lenn tulajdonképen ugyanaz van mint fenn, legalább a kényelem ugyanaz; természetesen a kiállítás ke-

vesőbbé fényes, s míg fent lukullusi módon étkeznek, itt csemegék és nyalánkságok hiányzanak; mindemellett a második kajutta is képes még elkényeztetett inyeket is kielégíteni.

Az éttermek szomszédjai a tálaló szobák, hol gőzzel fűtött edények az étkeket melegen tartják. A kapitányi és tisztai kajutták, valamint az orvos és az élsmesteri is kicsinyek — de csinosok. A hajó személyzet és a cselédség által lakott üregek kicsinyek, de egy hajón sem rendelkezik a tengerész ennyi hely felett, s bizonyosan nem oly szépen berendezett lakások felett, a melyek sok „Jan Maat“ előtt szoktalan fényűzést tartalmaznak. A hajó személyzet lakai külön feljárásokkal bírnak a födélzetre, s az utasok lakaitól tökéletesen elvannak különítve.

A közfödél az eddig látott nagyszerű fényűzés után szinte meg ingatá jó hiedelmünket; csak ágyfákat látánk, (derekalyt — mint minden kívándorló hajókon szokásos — a közfödél vendég hoz magával) a butorzat is nagyon egyszerű, csak asztalokból áll. De Möller ur a szükséges magyarázatokkal nem kését. „A fődélköz vendége keveset igényel“ — mondá; — „a lefizetett huszonöt tallérért jó és elegendő eledelt kap — a mi az itteni vendégeknél a fő dolgot szokott lenni, eltekintve attól, hogy az itteni eledel sokkal jobb mint a minőhez a legtöbbben hazájokban szokva vannak. Az utazás gyorsan történik és különben is oly előnyökkel kedveskedünk, melyek sehol sem találhatók; az üregek csupán a célra felállított légszivattyúk által tökéletesen szellőztetnek. A magán utazó nők és leányok számára külön szobák vannak, s a bekövetkező betegségekről is tapintatosan van gondoskodva, egy szóval berendezéseink minden országos szakértő által minden kívándorló hajók mintájául állított fel.“

„Hány utazót szállít?“ kérdésem.

Möller ur jegyzőkönyvét újból felnyitá. „Öt év alatt, 1865 kezdetétől 1869 végéig szállítottunk: 136,306 személyt Amerikába, 29,815-öt onnan vissza, összesen 166,221-et, podgyászt ugyan ezen idő alatt körülbelül hét millió mázsát.“

„És hány hajója van a társulatnak?“

„Első rendű gőzösei, melyeknek mindenike 550,000 tallérba került a következők: Thuringia, Holsalia, Westphalia, Hammonia, Cimbria, Saxonia, Borussia, Bavaria, Teutonia, Allemamira, Siliesia, Germania, Vandalia, Alsatia, és Firsia. Ilyen hajócsapattal folytatjuk a közvetlen postagőzhajózást innen New-Yorkig, New-Orleansig és nyugot Indiáig. A társulat továbbá csinos, „Cuschaven“ és „Helgoland“ nevű utazó gőzöset tart, melyek fürdőidény alatt Hamburg és Helgoland között járnak, két Concurrent és Pilot nevű vontatógőzöset, tizenhárom nagy ládikból álló könnyű hajócsapatot, ezeken kívül két uszó gözmelőcsigát, két uszó közszen telepet, s végtére az Elba tuz partján a kicsi Grasbrocken egy külön nagyszerű szárazhajógyárt. A társulat hat millió marc bankó részvénytökével és négy millió ötszázhuszezer tallér elsőbbségi kölcsönrel dolgozik, tehát több mint tíz egy félmillió marc bankóval vagy öt és egy negyedmillió porosz tallérral. „Itt“ folytatá Möller ur — könyvét a tiszteletet gerjesztő számokkal zsebébe dugva „bepillantatunk a gépekhez.“ A gőzgép névleg hétszázötven, tetteleg pedig háromezer lóerővel bír; négy üst, huszonnégy tüzelővel naponta körülbelül ezerhatszáz mázsza szenet emész meg. A hajó szónraktárai ezerszáz tonnát tartalmaznak.

Az első kajuttához visszatérve megmutatá Möller ur a tisztek ebédlőit, a borbély műhelyet, a sütődőt, a cuk-

zásánál egyenlő feltételek mellett a csángó-magyarokra is lehetőleg tekintettel legyen.

Hogy ezen határozat mielőbb és sikeresen fogantassék, mulhatlan szükséges teendő lenne a bejőni szándékozó csángóifjakat a fenálló feltételekről kellő tájékoztató végzett alkalmas uton értesíteni, hogy így az erdélyi tanodákba bejőni képes ifjak, illetőleg szülőik a kilátásba helyezett ösztöndíjakról előzetes tudomást vévén, — azok elhelyezésére alkalmat találhassanak.

Ezen irányban a közoktatásügyért egy rövid emlékjegyzékben figyelmeltettem arra, miszerint e részben az ottani viszonyokkal közelebbről ismeretes dévai állami tanító-képezde igazgató Kóós Ferenczel tenné magát érintkezésbe, és ahoz képest intézkednék az ösztöndíjaknak, hol s melyik tanodában leendő adományozása iránt; mert különben csak írott malaszt marad, ha a segélyhez jutásra biztos ut nem nyitattik.

Reméljük, hogy a közoktatásügyér bölcsességénél fogva etalálndja a legezlszerűbb eljárást, melyet hazafiságból — a nemzetiségnek hozandó áldozatot — minden föltűnés nélkül érvényesíteni sikerülend. Ugy legyen!

L á z á r A d á m.

T ö r v é n y j a v a s l a t

az 1872. évi államköltségvetésről, az állandó pénzügyi bizottság szövegezése szerint.

Az 1872. évre a magyar korona országainak rendes kiadásai: 161,995.503 ft.; rendkívüli kiadásai: 70,211.891 ft.; hitel- és pénztárműveleti kiadásai: 64,787.675 ft. alapítatnak és ajánlatnak meg. Ez összegek a következő fejezetek, címek és rovatok szerint osztatnak meg:

A) R e n d e s k i a d á s o k.

A királyi udvartartás költségei 3.650.000 forint.

Ő cs. és kir. ap. Felsege kabineti irodája és e kabineti iroda nyugdíjai 61.395 ft.

A főrendi és képviselőház szükségleteire 700.000 forint.

Az 1872. évre megállapított közügyi kiadásokból a magyar korona országait illető összeg 23.993, 714 ft. Az 1849. évtől az 1867. évig tetteleg fennállott központi kormány közgeinek nyugdíjai 27.000 ft.

Nyugdíjak 2.530,367 ft.

Az 1866. XV. törv. cikkben elvállalt államadóssági járulékok: 32,723.200 ft.

Az 1871. évi 30 millió forintnyi ezüst kölcsön kamataira: 1,710.000 ft. Horvát Szlavon országok beligazgatási szükséglete 4,210.000 ft.

Állami számvéviszék részére átalánykép 150.000 ft.

Miniszterelnökség 329.080 ft.

Ő Felsege személye körüli miniszterium 66.384 ft.

Horvát-szlavon-dalmát miniszter és személyzete 46.700 ft.

Belügyminiszterium 6,783.700 ft.

Pénzügyminiszterium 49,125.661 ft.

Közmunka és közlekedési miniszterium 5,383.847.

Földmívelés, ipar és kereskedelmi miniszterium: 10,177.204.

Vallás és közoktatási miniszterium 3 millió 124.752.

Igazságügyi miniszterium: 10,239.677.

Honvédelmi miniszterium: 6,607.702.

Rendes kiadások összege 161,959.503.

B) R e n d k i v ü l i k i a d á s o k.

Az 1872. évre megállapított közügyi kiadásokból a magyar korona országait illető összeg 4 millió 309.499.

Az 1871. évi 30 millió frtnyi ezüst kölcsön törlesztésére: 454,215 ft.

Miniszterelnökség: Codificationalis munkálatokra 30,000 ft.

Ő cs. és apost. kir. Felsege személye körüli miniszterium: a miniszterium épületében levő fogadási és disztermek kijavítására 3000 ft.

Belügyminiszterium: 773,432 ft.

Pénzügyminiszterium 15.559,154 ft.

Közmunka és kereskedési miniszterium 42.385,738 forint. —

rászatot, a jégpinczét, a nagyszertű konyhákat, a korházokat férfiak és nők számára, a gyógyszerért valamint mindenemű éléskamarákat és műhelyeket.

Alkalmasint nem kívánták elmullasztani az éléskamarák kitűnőségéről is a lehető legjobb fogalmat adni; alig valánk a terembe a Steward már jégben hűtött kitűnő Champagnerrel várt, s poharakot üriténk — a gyöngyökkel habzó nedvből — minden hamburgi hajók szerencsés és hasznos utjaira „uszó vendéglőire“ s különösen a derék Thuringiára.

(K. A.)

Földmívelés, ipar- és kereskedelmi miniszterium 1.719,134 ft.

Vallás- és közoktatásügyminiszterium 607,419 ft.

Igazságügyi miniszterium 441,800 ft.

Honvédelmi miniszterium 2.321,000 ft.

A határőrvidék polgárosításának befejezéséig igényelt átmeneti kiadások 1 millió 607,500 ft.

Rendkívüli kiadások összege 70.211.891 ft.

C. H i t e l - é s p é n z m ű v e l e t i k i a d á s o k.

Ezen szakaszban megajánlott kiadások fedezésére a következő bevételek 157.030,579 ft.; a rendkívüli bevételek 12.080,122 ft.; hitel és pénztárműveleti bevételek 83.836,320 ft.

Közös függő államadósság kezelési költsége 129,890 forint. —

Földterhermentés és örökváltságok 17 millió 56,869 forint. —

Vasuti kölcsön 5.547,540 ft.

Szőlődézsma-váltság 2.352,141 ft.

Sorsolási kölcsön 5.311,150 ft.

Gömöri vasutzáloglevél kölcsön 3,198,558 fr.

1871. évi 30 millió forintnyi ezüst kölcsön 36 millió 186,940 ft.

Függő adósság 1.544.487 ft.

Pénztári műveletek 3.470,300 ft.

Hiteli és pénztárműveleti kiadások összege 64.787,675 forint. —

3. §. Az előbbi szakaszban megajánlott kiadások fedezésére Magyarország jövedelmei, a magyar korona országait együtt illető közös költségekre és Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükségletére nézve, egyszersmind Horvát-Szlavonországok bevételével és pedig: a rendes költségekre a rendes jövedelmek, a rendkívüli költségekre és kiadásokra a rendkívüli és meghatározott összeg erejéig a hitel- és pénztárműveleti bevételek a hitel és pénztárműveleti kiadásokra a hitel és pénztárműveleti bevételek jelöltetnek ki a következő előirányzat szerint:

A) R e n d e s b e v é t e l e k.

Ő cs. és ap. kir. Felsege személye körüli miniszterium: házbérjövdelem 840 ft.

Belügyminiszterium 109,882 ft.

Pénzügyminiszterium 147,791.211 ft.

Közmunka és közlekedési miniszterium 103.618 ft.

Földmívelés, ipar és kereskedelmi miniszterium 8,692.983.

Vallás- és közoktatásügyi miniszterium 271.543 ft.

Igazságügyi miniszterium 60.529 ft.

Rendes bevételek összege 157,030.597 ft.

B) R e n d k i v ü l i b e v é t e l e k.

A közös pénzügyi pénztár készleteinek és követeléseinek a magyar korona országait illető részéből 3,512.705.

Belügyminiszterium 55.276 ft.

Pénzügyminiszterium 7,194.741 ft.

Közmunka és közlekedési miniszterium 1,306.000.

Vallás- és közoktatásügyi miniszterium 11 ezer 400 forint.

Rendkívüli bevételek összege 12,080. 122 forint.

C) H i t e l - é s p é n z t á r m ű v e l e t i b e v é t e l e k.

Földterhermentés és örökváltságok 17,056.869 ft.

Vasuti kölcsön 21,136,706 ft.

Szőlődézsma-váltság 2,342.141 ft.

Sorsolási kölcsön 7,371,150 ft.

Gömöri vasut-záloglevél-kölcsön 6 millió 198.558 ft.

1871. évi 30 millió for. ezüst kölcsön: 26,186.940.

Függő adósság: 23.656 ft.

Pénztári műveletek: 3,520.300 ft.

Hitel- és pénztárműveleti bevételek összege 83,836.320 forint.

V i d é k.

Dálnok, 1872 jan. 30-án.

Dálnokban a hét székely város főispánjánál mélt. Lázár Mihály urnál f. év. január 28-án tisztelgett Illyefalva, Kézdi Vásárhely és Sepszi-Szent-György városok ujonnan választott tisztikara, — a szintén ujonnan alakult bizottságok több kitűnő tagjaival együtt.

A tiszteletteljes üdvözlő beszédet — melyben a kézdívásárhelyi polgármester meleg szavakkal fejezte ki a köztisztelőben álló főispán ur iránti ragaszkodást, bizalmat s jövőre kérte az eddig is tapasztalt jóakaratot és pártfogást; — a méltóságos főispán ur szokott szívéllyességgel fogadta s mindnyájukat városaik érdekében teendő hazafias buzgó munkálkodásra serkentvén, maga részéről is ígéretet tön a kormányzása alárendelt városok jóléte, előhaladása és felvirágozásáért mindent megtenni; — egyszersmind pedig — következetesen a mindenki által ismert vendégszerető természetéhez, a több mint 30 tagból álló fényes tisztelgő testületet ebédre marasztotta.

Mit írjak az ebédéről s annak folyamáról? Ez újabb fényes bizonyítékát képezte a főispán ur vendégszeretetének és fűszerezve a kedélyes vidám pohárköszöntőkkel

melyeknek főtárgyait a derék házi gazda és anygalkedves neje képezték, — bizonyára minden jelen voltaknál sokáig kedves emlékekben fog maradni.

Sajnos, hogy a más négy testvér város is statutu- maik még eddigi meg nem erősítése miatt szervezősöket keresztül nem vivén a kedves összejövetelben részt nem vettek.

R o b á g.

Hosszafalu, 1872 január 28-én.

Ime vegye szerkesztő ur első, de tán nem utolsó levelem.

Itt a magyarok és románok zászlóján méltóképen áll ezen jelige „előre“ — minden körülmény oda mutat, hogy itt nép és értelmiség lépést tartván az idővel — természetesen halad; az ide érkező örömmel észlelheti a nevelés ügy terén mily lankadatlan buzgalommal munkálkodnak az arra hivatott némes organumok; itt annyi az iskola — mint más vidékeken korcsma, annyi a tanár mint ott a kortes, bizony bizony nagy ellenlétben állunk.

Folyó hó 20-án adták az itteni románok az első zártkörű tánczestélyt: ütötte az a mértéket telyesen, illem, izlés, öszinteség lengte körül a társaságot, s az ott lévő szép számú magyar közönség iránt az előzékenység csaltatlatlan jelei mutatkoztak; román urhölgyek csinosan járták a csárdást, — — — ennyit a román bálról, menjünk tovább. — A hosszafalusi királyi járásbírószág területén fekvő közönségek előljárói, illetőleg küldöttjei folyó hó 22-én vitték meg az érintett királyi járásbírószágnak szerencse kívánatukat; a küldöttség testületileg jelenvén meg, hosszafalusi jegyző Popovics román nyelven üdvözlötte a járásbírószágot — mire kinevezett járásbíró Langer Tamás ur válaszolt tiszta magyarsággal magyarul; válaszában különösen ki emelte mit és mennyit várhat a nép e járásbírószágtól, hangsúlyozta továbbá azon körülményt, hogy törvény előtt mindenki egyforma lévén, egyformán számíthat mindenki a törvény oltalmára; végül kölcsönös szerencse kívánatok mellett a küldöttség eltávozott. — És végtére három az Isten igaza, — örömmel adlatom át a nyilvánosságnak, hogy itt a tanítók nemcsak az oskolában hanem künn az életben is tanítók s a mint tanítanak a szerent cselekednek; némes törekvésüknek folyó hó 27-én is oly szép jelet mutatták „Parlagi Jancsiban“ — miről méltóképen csak avatottabb toll szólhat, — résztelezve bár máski, én csak átalánosságban annyit mondok, hogy az előadás gyakorlott színészeknek is érdemökre válhatnak, eleitől mind végig könnyűség, bátorság és szakismeret koszoruzta az előadást; a személyek mindannyian oly jól alakítottak, hogy nagy feladat volna az elsőt és utolsót megnevezni — tehát csak előre! —

B a r ó t h i.

R o m á n l a p s z e m l e.

„Patria“ 5-ik sz. január 15—27-én. Az ellenzék újból szerencsét próbál, fölhi, hogy zászlója alá sorokozunk.

Programmájában független magyar hadsereget, pénzügyet, delegatiók eltörlését, és sok más reformokat szenvedeg, s végül mintegy gúnypontul igéri — ha eljön ideje, s az eszközök megtalálhatók leendnek: a nem magyar nemzetiségek kibékítését!

Vajjon mikor jövend el az idő, s miiben leendnek az eszközök föltalálhatók? Jól tudjuk mi, mit várhatunk az ellenzékétől, lapjaik többször és tisztán nyilatkoztak. Az ellenzék programjából hiányzik az öszinteség, — az nem akar mást, mint az állam rendszer fölforgatását! Létesíteni fogja — e rázkodás s forradalom nélkül? képes e ígérteit beváltani? Lehetetlen!

Mi, hazánknek Magyarországnak mindig hí polgárai akarunk lenni s vagyunk is; erős karral fogjuk védelmezni annak jogait, függetlenségét, épségét — a nélkül azonban, hogy az államnak jogot adnánk követelhetni, hogy nyelvünk s nemzetiségünkön kivetközzünk!

Az ellenzék saját magával sincs tisztában, — hiányzik nála az öszinteség.

De hagyján, népiünk nem soká az urnákhoz szólítatik, — és ennek értelmességétől föltesszük, hogy a vesztélyes s érdekei elleni baloldali zászló alá — sorakozni nem fog!

Ugyanitt egy cikk még egyszer erélyesen megtámadja az idétlen passivistákat. Az eddigi eredmény meggyőzhetett mindenkit, hogy az egésznek nincs értelme. Az uniót törvényesnek mondja, mely ellen senkinek sem lehet rabulistikus sophismák nélkül — kifogása. Idézi az Ost und West nyilatkozatát, mely lap különben a magyar kormány iránt ellenséges indulatu.

P o l i t i k a i s z e m l e.

A franczia kormány válság bévégződött minden további következmény nélkül.

A had- és belügyminiszterek közelebről kifejték nézeteiket a kommune foglyok megkegyelmezése tárgyában.

Azon nézetnek adtak kifejezést, miszerint az igazságszolgáltatás kövesse akadálytalanul a maga útját, és csak akkor vétessék elő a megkegyelmezés, midőn az ítélet az összes letartoztatottakra nézve kimondatott. Ezenkívül konstataáltak a miniszterek, hogy két — vagy legfennebb 3 adfél hónap alatt végleg el tesz döntve az összes foglyok sorsa, minthogy jelenleg tizenhét haditörvénytörvény működik, s még három állítatik fel.

A miniszterek szerint szabadon bocsátottak eddig 17,158 s elítéltetett 3367 felkelő, letartoztatva van még 12,593, kik közül az eddigi vizsgálatok után ítélve mintegy 7000 fog szabadon bocsátatni. A transportálásra nézve kifejtették a miniszterek, hogy az erre ítélték száma nem oly nagy, miszerint érdemes lett volna eddig számukra egy külön hajót felszerelni.

Az aláírások a francia hadikárpótlás kifizetésére az elsass-lotharingiai nők hazafias kezdeményezése következtében mindinkább általános utánzásra találnak egész Franciaországban; itt a nők, amott ismét a polgári hatóságok a kezdeményezők, és bármily roppant legyen is a fizetendő összeg, nincs semmi, a mit remélni ne lehetne az ily hazafias áldozatkészségtől, ha az egyesülten siet a közös cél felé. Az aláírások már több ponton szép eredményeket mutatnak; így Villefranche departement Aveyron nevű városkájának előljárói 3100 frankot küldöttek Thiersnek: továbbá az epernyai „Indépendant“ néhány nap alatt jelentékeny összeget íratott alá, a nancyi „Progrés“ három nap előtt nyitván meg az aláírást eddig már 12 ezer franc gyűlt be; a lunevillei polgárok lelkes felhívást intéztek a departement lakóisaihoz melynek következtében tömegesen érkeznek be az aláírások. Nord, Saone, Seine és Seine-et-Marne departementokban liguák alakultak gyűjtések rendezése végett; a schlestadti nők (Elsass) pedig 1876 frankot küldtek a köztársaság elnökének.

Spanyolországban mindinkább oda fejlődnek a dolgok, hogy az ország egy újabb fordulatot aligha kikerül, s nagyon igazat mondott egy progressista képviselő, midőn így kiáltott föl: „már csak a torlaszokon marad működésünkre tér.“

A legújabb fordulat szerint a király szakított a progressistákkal, mely pártnak köszönheti trónra jutását s a fekete Internationalisták karjai közé veté magát.

A lakosság izgatottabb, mint a hivatalos tudósítások elismerik. Az igazgatási bizottságok a legközelebbi cortes választásokra már szerveztettek.

A Londonban élő lengyelek az 1863-ki nemzeti küzdelem évfordulóját ülték meg. Razwadowski ezredes az 1863-ki nemzeti küzdelmet megörökítő határozatot olvasott föl, melyben kijelentetik, hogy Lengyelország hadászati, népeségi, társadalmi s politikai helyzete kiinerithetlen forrásokkal bír, függetlenségének visszaszerzésére a nélkül, hogy idegen segílyre szorulna. Wierzbick indítványára elhatározatott, egy bizottságot választani, mely tanácskozásként s tegyen jelentést, — vajjon tanácsos s lehetséges-e Londonban egy nagyszerű meetinget rendezni a nyilvános nemzetközi tillakozás javára, a szomszédos monarchiák által 100 év előtt történt Lengyelország földarabolása ellen s hogy e bizottság jelentése febr. 22 én a Londonban élő menekültek által tartandó gyülekezeten előterjesztessék. E bizottság tagjává választottak: Wrobowski trk., Oborzki ezredes, Razwadowski ezredes s Wierzbicki, Lubliniki, Dombrowski, Tolkemi, Ladask s Kruztner.

Romából azt írják, hogy a kormány a szerzetesrendek feloszlatására vonatkozó reform eszközölését siettetí.

Felhívás.

A három- és miklósvárszéki Deák-kör folyó 1872 ik év február 12-én d. e. 10 órakor Seps-Szent-Györgyön a városház nagy termében közgyűlést tart, mire a kör tagjai tisztelettel meghívotnak.

P ü n k ö s t i J ó z s e f.
elnök.

V e g y e s.

(Mollah Iszhák) tatár pap közép Ázsiából Bekharából tegnapelőtt érkezett városunkba. A mollah 1861-ben Vamberivel jött hazánkba; azóta Pesten lakott és nyelvünket teljesen magáévá tette; a tudós akadémia könyvtáránál volt alkalmazva. Mult év szeptemberében azon czélből indult el Pestről, hogy hazánkat beutazva haza megyen és Magyarország ösmertetését fogja megírni a tatárok számára. Nagy rakás könyvet és iparczikket már előre küldött. Ajánló levelei vannak Tóth Vilmos belügyminiszter-től és gr. Péchy kir. biztostól. Olyan ázsiai törökhöz tartozik, a mely még mindig meg tudta védeni szabadságát a muszka ellen; nálunk egészen otthonossá lett; nyelvünk elsajátítására elég volt neki 7 hónap. Azt mondja, hogy

határozottan szándékozik visszatérni még mi hozzánk és itt fog megtelepedni. Utja innen Fogarason és Szébenen keresztül lesz a Vöröstoronyhoz. Ajánljuk barátságos fogadtatásba.

(A turnseverini ügyben) az „Ostgrenze“ levelezője szerint — szembetűnő gyorsan szolgáltatott elégtétel a magyar-osztrák konsul részére, a mennyiben a goromba praefect állomásától azonnal elmozdított. Arról azonban nem állunk jót, vajjon a sajtóságos viszonyoknál fogva nem kapott-e a praefect egy méltányosabb hivatalt. A veresek ezen eseményt felhasználták egy nem épen sikerült éleltre. Szerintök azért siettek az elégtétellel, hogy Károly fejedelem egy Predialion-tuli utazása esetén a szt. István birodalmába barátságosan fogadtassék.

(Az „Ostgrenze“ bukaresti levelezője szerint Bogáthi nem érdemelte ki a sok távirati tudósítást, miután nagy külömbőség van egy politikai ügynök — mely meggyőződéséért szabadságot és életet áldoz — és egy chevalier d'industrie között, mely a politikát csak pajzsul használja. Ezen szendélyiség és működése nem alkalmas arra legkevesébe is, hogy Cousának pártját nagyobbítaná.

(Angol sirirat.) Irland egyik kis városának, Kildarenak temetőjében más figyelemre méltó siriratok között a következő is olvasható: „Urunk 1500-ik esztendejében. E kö alatt nyugszik Brown O'Grady, ir földmivelő, ki jeles sörivási erénye következtében 121 évet élt. Örökösön részeg s ez állapotában oly rettenetes volt, hogy maga a halál sem mert közeledni hozzá. Egy napon azonban akarata ellenére józan állapotban maradt, minthogy csuzos fájdalom ágyba szegeztek, s a halál neki bátorodván, megtámadta és diadalmaskodott végre e pártját ritkító részeges fölött. Imádkozzatok érte!“

(Gráciban) Murawnak egy csürében a csendőrök egy örült nőt leltek, mely már 8 év óta volt a falhoz lánczolva. A parasztek azért tették ezt, nehogy a szerencsétlen nőért kiadásai legyenek az örültek házában. A nőt azonnal az örültek házába szállították.

(Horvát ügyek.) A horvát nemzeti pártnak az alkudozások végett Pestre küldött tagjai már megérkeztek.

A horvát ügyben a végelhatározás ez újabb értekezletek nyomán fog megtörténni; kiegyezés vagy a kérdésnek továbbra függőben hagyása, e kettő közt kellend választani.

Lonyay programját már szintén megállapítá s már az első két értekezlet után tudni fogjuk, vajjon hajlandók lesznek-e azt elfogadni vagy nem.

(Egy pakfon villát nyelt le) Florenzben egy jól temett fiatal ember. A villa nyelvél került torkába, és pedig oly mélyen a nyelv csöbe, hogy többé a veszélyes tárgyat kiköthögni nem volt képes. Mint florenzi lapok írják, a patiens még elég jól érezi magát, csupán egyszer volt gyomorfájdalma és rendkívül sokat eszik. Az első kísérlet, hogy a villát azon az uton vegyék ki, a melyen lecsuszamlott, nem sikerült, minthogy a beteg mütét közben nem tudott lélegzeni. A közönség igen nagy érdekléssel tekint a nevezetes beteg iránt, kinek állapotáról naponta jelentéseket tesznek a lapok.

(Horvátországi inség.) A gorjani és zagorjani, továbbá a pozavani vidéken oly nagy mérvben mutatkozik az élelemhiány, hogy az „Agr. Z.“ adakozásra hívja fel az emberbarátokat.

(Mit büntetik-e meg a ki engem megvert?) Ily kérdéssel állított be minapában hozzánk egy pürkereci csángó. Elpanaszolta keserves sorsát, hogy öt bátyja agyba-föbe verte, s kereste az elégtételt az inspectornál, de az visszautasította hogy nem hozzá hanem a járásbíróhoz tartozik az ügy; ment a járásbíróhoz, az meg az inspectorhoz küldötte, hogy ahoz tartozik a visszafizetés, A szegény csángó njből kopogtatott mindkettőnél, de mindig csak a szomszédhoz utasított. Figyelmébe ajánljuk az illető hatóságnak az efféle ügyet, hogy máskor legyen lelkiismeretesebb és ne idegenítse a népet sem egyik sem másik hatóság iránt.

(Zajzon községe) 470 frt. államsegélyt nyert közelebről községi iskolájának javára.

(Az „Ost-Grenze“) czimű politikai, társadalmi, ipar és kereskedelmi lap első számát vettük. Örömmel kell üdvözlöznünk az ily lapot, melynek jelszava ez: „Egyenlő jog, egyenlő szabadság mindenkinek.“ A czél, melyet kitűzött épen oly hazafias mint jelszava. Azt kívánja elérni, mi e hazában legszükségesebb: egyenlőséget e hazát lakó külömböző nemzetiségek között; küzdeni kíván a kasztszelleme s a privilegiumok ellen, — legyenek azok bár nemzetiségek, szabadságlevelék, vagy nemesi diplomák által védve.

Régi és általános óhajnak tett eleget e lap megjelenésével, mert városunkban ilyen tan német-nyelven soha sem hirdetetett. Hazánk integritásának e lévén feltétele, reméljük hogy mindazok, kik nem óhajtoznak többé privilegiumok után — hazafi örömmel veszik e lapot és kelendő támogatásukat nem fogják megtagadni.

Az „Ost-Grenze“ megjelenik hetenként kétszer: kedden és pénteken. Előfizetési ára egész évre 6 forint fél-évre 3 frt.

Midőn őszinte örömet fejezzük ki e lap önzetlen és hazafias iránya felett, nem tehetjük, hogy a „Kronstädter Zeitung“-nak figyelmét fel ne hívjuk. Ő ugyanis azzal ámitotta magát és övéit, hogy mi nemzetisége ellen küzdünk. Rövid czáfolatul legyen elég az „Ost Grenze“ iránya felett leplezetlenül kifejezett örömmünk, mely eléggé bizonyítja, hogy mi nem tekintjük a nyelvet melyen hirdetve van azon czél, miért minden hazafinak küzdenie kell. Legyen az bármily nyelven hirdetve egyaránt örvendünk rajta; és megfordítva legyen annak ellenkezője — akár mely nyelven hirdetve nem szününk meg ellene küzdeni. —

(Tudnivalók Magyarországon.) Egy porosz ur tájékozó könyvecskét adott ki Magyarországról, olyan Baedeker félet, tele jó akarattal hazánk iránt. A könyvecske végén van egy függelék, mely különféle magyar kifejezéseket, mondatokat tartalmaz, arra való, hogy a német utazók, kik nem tudnak magyarul, a mondatokat betanulva eligazodhassanak a Magyar birodalom bármely részén. Csak a legszükségesebb tudnivalókat közli, például mindjárt a függelék elején olvasható e három talpraesett sor: „Kérek enni, inni!“ „Hány óra? mennyibe kerül?“ „Segítsé! gyilkosok! rablók. Ezek a legszükségesebb tudnivalók a porosz szerint minálunk.

(Muszka fogalom az iskoláról.) Kosloffban iskolát nyitottak s elhatározták, hogy tanítót is tesznek bele (tudnivaló, hogy ritka ott az iskola, melyben tanító is van.)

Az alapító maga a kormány volt. A parasztek összeállnak s tanácskoznak a fölött, hogyan lehetne a gyerekeket megmenteni az új kinzástól. Az ukáz azt rendelte, hogy az iskolába 30 gyermeket kell beállítani. Neki állnak a parasztek s úgy tesznek mint a sorozásnál: az egyetlen fiuk felmentetnek az iskolai kinzás alól, a gazdag megválthatja gyereket, vagy helyetést állít, a többiek pedig sorsolnak. Így jött létre Kosloffban az első népiskola. —

(Gróf Andrassy külügyminiszter ellen) nagyon düböngnek a bel- és külföldi ultramontán lapok a bécsi kath. kaszinó tagjainak adott feleletért. A francia „Univers. jelesen“ kommunistának is nevezi (ez lehet a jámbor előtt a legborzasztóbb szó,) s azt írja, hogyha a pápát arra kéri, hogy Ausztria vendége legyen, a lelkesültség, mely a magasztos vértanu láttára Ausztria hű és odaadó népeit megragadta volna, e birodalmat egy csapásra a világ királynéjává emeli.

(A kaszarnyából) Hadnagy a közlegényekhez: Ki mondja meg, melyek a katona főerényei? — Az egyik közlegény: hűség és engedelmesség! — Hadnagy: de főkép mije legyen a katonának. — Közlegény: Ruha és csizma kefeje, csiszoló pora és subiksza.

(Az erdélyi képviselőknek) egy tekintélyes száma emlékiratot intézett Lonyay gr. miniszterelnökhöz, melyben kifejtik azon közigazgatási, igazságszolgáltatási és más teendőket, melyeknek elmulasztása az erdélyi részekben sok nehézségre és panaszra adott okot. Az emlékiratot Kemény Gábor b., Török Albert tr. és Wächter Frigyes nyujtották át.

(Az al-gyógyi fürdőt) mely különösen csuzos bajok ellen igen hatásos, egy ott alakult részvénytársaság, melynek élén gr. Kún Kocsárd, id. gr. Teleky Domokos és dr. Lészai Dániel urak állanak, jelenlegi birtokosától, báró Bornémiszától 40 évre haszonbérbe vette, és azt a jelenkor igényeinek megfelelő építések és beruházások által a külföldi fürdővendégek által is szívesen felkeresett fürdőhelylyé akarja átalakítani. Hogy a fürdő idény alatt minél több vendég kaplhasználást, a társaságnak meg van engedve, az átveendő birtokokból 99 évre lakház-építés végett részleteket kiosztani.

Közgazdászati rovat.

Brassói piac Febuár 2. 1872.

Tiszta buza köble (64 kupás) ft. 9.—9.70. — Elegy buza ft. 6.—. — Rozs ft. 5.40—6.—. — Arpa ft. 4.50—5.—. — Kukuricza frt. 5.40—5.60. — Borsó ft. 11—13. — Fuszujka ft. 8.—9.—. — Lenese frt. 11—12 Fekete borsó fr. 4.—4.40 — Zab fehér frt. 2.80, fekete frt. 2.80—2.90. — Lenmag frt. 10—11.—. — Kendermag frt. 5.—5.20 — Pityóka fr. 2.90—3.40. — Haricska frt. 5.40. — Köles ft. 4.60—5. — Köleskása 10.50—10. — Arpakása frt. 13.—13.50. — Gyöngykása frt. 13.50—20. — Zsemlekása ft. 13.—13.50

Kukuriczaliszt mázsája fr. 6.—. — Buzaliszt Nr. 00 fr. 15, Nr. 0 fr. 14, Nr. 1 fr. 13, Nr. 2 fr. 12, Nr. 3 fr. 11, Nr. 4 fr. 10, Nr. 5 frt. 8.50. — Kender mázsája frt. 18—27. — Keményítő fehér brassai másza frt. 20—23. —

Szurok fekete frt. 12. — Repceolaj mázsa 38.—.

